

HEINOLAN KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

A. Topografinen katsaus

V. 1970 suoritettu esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi koskee sekä Heinolan kaupunkia että sitä miltei joka puolelta ympäröivää Heinolan maalaiskuntaa. Ne sijaitsevat Mikkelin läänissä, ja maalaiskunta kuuluu Heinolan kihlakuntaan. Sen naapurikuntina ovat pohjoisessa Sysmä, Joutsa, Pertunmaa ja Mäntyharju, kaikki Mikkelin läänisiä, kaakossa Jaala ja Iitti, kumpikin Kymen läänisiä, etelässä Nastola ja lännessä Asikkala, molemmat Hämeen läänisiä.

Heinolan kaupungin maa-alue käsittää 46 km^2 ja maalaiskunnan $570,2 \text{ km}^2$. Pitäjän pituus pohjois-eteläsuunnassa on 40 km ja leveys 38 km. Alueella on 14 kylää: Heinola (Kirkonkylä), Hirvisalo, Hujansalo, Härkälä, Imjärvi, Jyräkö, Lusi, Marjoniemi, Onali, Paaso, Paistjärvi, Taipale, Tuusjärvi ja Vaippila. Vuonna 1951 liitettiin Jyrängön kylästä Niemelän, Jyrängön (kylän vanha keskus) ja Sinilähteen esikaupunkialueet sekä Hevossaari ja Koskensaari Heinolan kaupunkiin, Kausankylä ja Myllykylän kulmakuntien jäädessä edelleen maalaiskuntaan.

Maastoltaan Heinolan alue on erittäin vaihtelevaa. Pitäjässä on suuria saarisia selkiä, mutta myös lukuisia pienempiä järviä ja lampia. Rannat kohoavat yleensä jyrkkinä, kivisinä. Muutenkin maa on pinnanmuodostukseltaan epätasaista, harjujen ja mäkien, notkojen ja syvänteiden rikkomaa, maisemat paikoin yllättävänkin jylhiä. Luonto on enimmäkseen karua, mutta samalla kaunista. Vehmautta siinä ei ole juuri nimeksikään.

Myös kallioperä on vaihteleva. Pohjoisessa ja luoteessa se on kiillegneissisiä, etelämpänä yleensä graniittia. Pitäjän itäosa

taas kuuluu läntiseen rapakivialueeseen. Kallioperän peittävät enimmäkseen karkea moreenisora ja hieta, esiintyen hyvin epätasaisina kerroksina. Savitasankoja ja turvesoita on vähän ja nekin pieniä.

Pitäjän eteläisimmän osan halki kulkee itä-länsisuunnassa siempi Salpausselkä leveänä Vierumäen harjuna, paikoin kuoppaisena rotkomaastona, paikoin tasaisena kankaana. Vierumäeltä lähtee pohjoista kohti toinen harjuno, johon täällä kuuluvat Jyrkkäharju ja sen jatkeena oleva Jyrängönharju, mutta jonka sitten katkaisee kaupungin eteläpuolitse vuolaana juokseva Jyrängönvirta. Joen pohjoispuolella se alkaa uudelleen Heinolanharjuna ja jatkuu kirkonkylän kautta Lusiin saakka. Ilmeisesti Tuusjärven hiekkaharjut muodostavat sen pohjoisen jatkeen.

Pitäjän maisemakuva hallitsevat sen halki virtaavat suuret vesireitit, luoteesta kaakkoon kulkeva pääreitti, joka johtaa Päijänteen vedet Kymeen, ja siihen koillisesta laskeva Räävelin reitti. Edellisen suuria järviä ovat saarekas Ruotsalainen ja laaja Konnivesi (molemmat 77 km²), joita yhdistää Jyrängönvirta. Ruotsalaisen luoteisnurkkaan tulevat pitäjän luoteisrajaan virtaavan Lauhijoen vedet Otsaselän ja Onalinsalmen kautta. Konniveden pohjoispuolelle taas purkautuu pitkä, mutta verraten kapea Ala-Rieveli eli -Rääveli Sulkavankosken kautta. Pitäjän pohjoisosista Ala-Rääveliinkin kerääntyy lukuisia pikkuvesistöjä. Idästä siihen laskee Imjoki, joka tuo Imjärven kautta monien pienempien järvien vedet.

B. Katsaus Heinolan muinaislöytöihin

Aikaisempi muinaistutkimus rajoittuu Heinolassa mahdollisimman vähin. Kaivauksia siellä ei ole suoritettu lainkaan. Tarkastusmatkoja pitäjään ovat tehneet A.O. Heikel 28.9.1896 (Paaso), Jorma Jussilainen 21.5.1949 ja Ville Luho 15.10.1951 (molemmat Ket-

lahti). Lisäksi ovat turvegeologisia näytteitä ottaneet geologit Leo Aario kesäkuussa 1934 (Viikinäinen) ja V.E. Valovirta lokakuussa 1951 (Ketlahti).

Kirjallisuudessa Heinolan muinaislöydöistä on huomioitu miltei vain Lusin reenjalakset. Tosin Hjalmar Appelgren käsittelee teoksessaan Suomen muinaislinnat, SMYA XII (s. 90, n:ot 171-174) Heinolan pitäjää Reinholmin mukaan, vaikka sieltä ei ole tietoja ainoastakaan linnavuoresta. Samoin Torsten Boisman päätyttyä artikkelissaan Muinaisjäännöksiä Heinolan kihlakunnassa, Heinolan pitäjässä..., SM 1894, s. 144 täysin kielteiseen tulokseen. K.R. Salovius mainitsee stipendikertomuksessaan Heinolan kihlakunnasta (käsikirj. 1887) vain pari esihistoriallista irtolöytöä Heinolasta. Leo Aario on käsitellyt Viikinäisten reenjalaksen ikäystä artikkeleissaan Heinolan pitäjän Viikinäisistä löydetyn reenjalaksen turvegeologinen iänmääräys, SM 1934, s. 22-27, ja Oikaisu Viikinäisten reenjalaslöydön iänmääräykseen, SM 1935, s. 21-22. Yleisemmin käsittelevät seutua A.R. Cederberg - V. Ojala, Heinolan kaupungin historia (1948) ja E. Osmonsalo, Vanhaa Heinolaa ja heinolalaisia (1929).

Heinolan alueen kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnin suoritin 26.5-13.6. ja 7-15.8.1970, kulkuneuvona oma auto. Tulokset jäivät suhteellisen vähäisiksi, kuten edeltäpäin saattoi arvata. Alueelta ei tunnettu ennestään yhtään varmaa esihistoriallista kiinteätä muinaisjäännöstä, ja irtolöytöjäkin sieltä oli vain vähän, joukossa ei ainoatakaan saviastianpalasta.

Alueen museoissa (tai kansakouluissa) ei ollut yhtään esihistoriallista esinettä. En myöskään saanut tietooni tai kuullut edes huhuja, että kenenkään yksityishenkilön hallussa olisi niitä. Kadonneistakaan muinaiskaluluista ei tiedetty kertoa. Museoihin saatujen esineiden löytäjät olivat kaikki ennättäneet jo kuolla, joten paikkakunnalla ei ollut ainoatakaan henkilöä, joka olisi itse tehnyt joskus jon-

kin muinaislöydön. Asianharrastusta ei paikkakunnalta suinkaan puuttunut. Sen saatoinkin todeta otettuani yhteyttä Heinolan kaupungin kotiseutulautakuntaan (pj. Unto Hakala, siht. Pirkko Aas) ja Heinolan maalaiskunnan kotiseutulautakuntaan (pj. Unto Peltonen). Uutterimmin harrasti näitä asioita Heinolassa sanomalehti Itä-Hämeen toimittaja Arvo Kippola.

Tärkein Heinolan alueen kiinteistä muinaisjäännöksistä on epäilemättä Immilän Kukkaromäen uhrikivi. Sen lisäksi ovat maininnan arvoisia kolme epävarmaa kivikautista asuinpaikkaa. Ne, kuten muutkin paikallistetut kivikauden löydöt viittaavat siihen, että rantaviiva on tuolloin seurannut likimain 85 m:n korkeuskäyrää. Koska päävesistöissä vedenpinta on nyt 77-78 m:n korkeudella, olisi se siten ollut täällä kivikaudella (ennen Jyrängönkosken puhkeamista?) ehkä 7 m korkeammalla.

Paason aselöydön arvoitus ei ollut ratkaistavissa. Osaksi se johtuu siitä, että koko alue on perusteellisesti raivattu poistamalla pellolta kaikki viljelystä haittaavat kivet, osaksi siitä, että melkein koko alueen peitti jo keväällä tuuhea syysvilja. Kyseessä saattaa olla kalmisto, mutta sen tarkasta paikasta ei ole tietoa.

C. Löytöpaikkojen luettelointi

Heinolan muinaisjäännökset on luetteloitu alueittain, yksikkönä peruskartan 1:20 000 lehti. Kustakin lehdestä on ilmoitettu sekä numero että nimi. Selvyyden vuoksi lehtien nimet on kirjoitettu aina isoilla kirjaimilla. Luettelossa lehdet on sijoitettu niiden numeroiden mukaiseen järjestykseen. Lehtijako ilmenee yleiskartasta 1:100 000.

Kullakin karttalehdellä löytöpaikat on numeroitu niiden luonteesta riippumatta. Järjestykseen ei siten vaikuta se, onko kyseessä irtolöytö vai kiinteä muinaisjäännös. Sellaisetkin irtolöydöt, joiden tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä, mutta jotka voidaan sijoittaa tietylle karttalehdelle, on numeroitu. Ne on joko jätetty kokonaan merkitsemättä karttaan tai niiden löytöpaikka on osoitettu vain ylimalkaisesti. Kuhunkin karttalehteen liittyy sisällysluettelo, josta ilmenee muinaisjäännöksen laatu sekä pitäjä, kylä ja talo, mihin löytöpaikka kuuluu.

Kustakin löytöpaikasta on oma kertomuksensa, johon mahdollisuuksien mukaan on merkitty:

- 1) oikeaan yläkulmaan pitäjä, alle karttalehden nimi ja löydön numero ao. karttalehdelle, ^{alle} samalle löytöpaikan nimi
- 2) vasemmalle peruskarttalehden numero, löytöpaikan koordinaatit
- 3) alle kylä, talo tai tilus ja sen rekisterinnumero, maan omistaja ja omistajan osoite
- 4) sen alle löydön luonne, luettelo löydetyistä esineistä löytötietoineen
- 5) löytöpaikan tai kiinteän muinaisjäännöksen tarkempi kuvaus. Jos kysymyksessä on kiinteä muinaisjäännös, on siitä laadittu erillinen selostus, kun taas irtolöydön löytöpaikasta ja löytösuhteista on vain lyhyt maininta esinekuvauksen yhteydessä. Tarkoitus on, että luetteloa täydennettäisiin myöhemmin saatavilla tiedoilla myös yksityisten löytöpaikkojen ja muinaisjäännösten osalta.

Luettelon käytön helpottamiseksi on laadittu:

- 1) Yleiskartta, josta ilmenee lehtijako ja löytöjen levinneisyys. *yleiskartta puuttuu 20/9/1971*
- 2) Kiinteiden muinaisjäännösten luettelo.
- 3) Esineluettelo, järjestetty museonumeroiden perusteella.

Helsingissä syyskuun 30 pnä 1971

Oiva Koskitalo

Luettelo kiinteistä muinaisjäännöksistä

A. Kivikautiset ja epineoliittiset asuinpaikat(?)

Heinola mlk.	Jyränkö	Junttila	3112 08	HEINOLA	2
Heinola mlk.	Kirkonkylä	Sulkavankoski	3112 12	HEINOLA MLK	3
Heinola mlk.	Paaso	Saviniemi	3123 01	PAASO	1

C. Ajaltaan epämääräiset muinaisjäännökset

Heinola mlk.	Imjärvi	uhrikivi	3112 12	HEINOLA MLK 5
Heinola mlk.	Taipale	uhripuu	3112 11	KONNIVESI 1

Luettelo esinelöydöistä

A. Kivikautiset ja epineoliittiset löydöt

KM	3199:1	kourutaltta	3112 06	HOPEASELKÄ 1
	3199:2	kivikirveen katkelma	3112 06	HOPEASELKÄ 1
	3199:3	kiviaseen teräkatkelma	3112 06	HOPEASELKÄ 1
	3538:1	reikäkivi	3112 08	HEINOLA 1
	3943:1	tasataltta	3112 08	HEINOLA 2
	9882	reenjalas	3112 12	HEINOLA MLK 1
	10141:1	verkonkives	3112 06	HOPEASELKÄ 2
	10141:2	kivikirveen katkelma	3112 09	RUOTSALAINEN 1
	10142	kuokan kärkiosa	3112 06	HOPEASELKÄ 3
	10499	kaksoiskirves	3112 08	HEINOLA 3
	10638	piinuolenkärki	3121 10	KOSKENMYLLY 1
	12146	reenjalas	3121 10	KOSKENMYLLY 2
	12923:1	reenjalaksen keula	3121 10	KOSKENMYLLY 2
	12923:2	9 puupalasta	3121 10	KOSKENMYLLY 2
	13256	kourutaltta	3112 09	RUOTSALAINEN 2
	18281	kvartsi-iskoksia	3112 08	HEINOLA 2
	18447	kvartsi-iskoksia	3112 12	HEINOLA mlk 3
	18448	kvartsi-iskoksia	3123 01	PAASO 1
	Hämeen M 61:85a	nuolenkärki	3114 03	KESIÖ 1
	Heinolan seminaari	kourutaltta	3112 12	HEINOLA MLK 2

B. Rautakautiset löydöt

KM	3246	3 miekan katkelmaa	3123 01	PAASO 2
	3331:1	miekan katkelma	3123 01	PAASO 2
	3331:2	kilven käsirauta	3123 01	PAASO 2
	3368	putkikeihäänkärki	3123 01	PAASO 2
	3538:6	väkäkeihäänkärki	3112 08	HEINOLA 4
	9802:3	keihäänkärki	3112 12	HEINOLA MLK 4

1. HEINOLA MLK Onali Ylä-Hietanen 1¹¹ kivik. irtolöytöjä
(ei kartalla)
2. HEINOLA MLK Marjoniemi Karkosken suo 2⁵⁴ kivik. irtolöytö
(ei kartalla)
3. HEINOLA MLK Marjoniemi Salmi 2¹⁹ kivik. irtolöytö

peruskartta 3112 06
koordinaatit(talo): x = 6798 27
y = 437 21
z = 95-100

HEINOLA
HOPEASELKÄ 1
Ylä-Hietanen

kl Onali
tl Ylä-Hietanen 1¹¹
om. velj. Teuvo ja Kalervo Hietanen, mv.
os. Marjakylä

Kivikautiset irtolöydöt

KM 3199:1 kourutaltoa
KM 3199:2 kivikirveen katkelma
löydetty Onalin kylän Hietasten talon pellosta
KM 3199:3 kiviaseen teräkatkelma
löydetty Onalin kylän Hietasten talon maalta oja-
sta (Atle Mujusen lähetys 14.1.1896).

Löydöistä ja löytöpaikoista ei talonväki tiennyt, vaikka Hietanen on vanha sukutila, eivät myöskään muut paikkakuntalaiset. Todennäköisin löytöpaikka lienee talon itäpuolella oleva pelto, alue x = 6798 20-30 y = 437 25-35. Se on hiekkamaata ja viettää itään, kohti Onalinselän rantaa. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa siitä ei kuitenkaan löytynyt. (Inv. 1970).

HEINOLA ONALI YLÄ-HIETANEN

F 35765

Kivisaivaitaan KM 3199:1-3 Toivonvä-
hönnon työtoppihous pellossa, kuvattu
lännestä. Takana Onalin lahti.

F 35766

Samaa pelto, kuvattu myös
lännestä.

peruskartta 3112 06
koordinaatit (suo): x = 6798 12-22
y = 439 70-85
z = 78-80

HEINOLA
HOPEASELKÄ 2
Karkosken suo

kl Marjoniemi
tl Karkosken suo 2⁵⁴
om. Suomen valtio

Kivikautinen irtolöytö

KM 10141:1 verkonkives

löydetty Marjoniemen kylän Suurmäen talon maalta
n. $\frac{1}{2}$ km Ruotsalaisen järven Karkosken lahdesta,
Karkosken suosta 1 $\frac{1}{2}$ m syvältä, mudan ja saven ra-
jalta, Löysi mv. Aaro Suurmäki 1932.

Löytäjä on kuollut, eikä sukulaisiakaan ole enää
paikkakunnalla, joten kukaan ei tiennyt löydöstä.
Karkosken suo ei kuulu Suurmäen taloon, vaan se on
vanhaa kylän yhteislaidunta, josta talot, etenkin
Suurmäki, ovat ajaneet mutaa. Nykyisin sen omistaa
valtio. Kyseessä on ilmeisesti hajalöytö.
(Inv. 1970).

HEINOLA MARJONIEMI SALMI

F 35782

Kivikruunun kirkonkylän KM 10142 löytö-
piirros oikealla näkyvän kellon juurella
näkömaku Salmen kirkon päärakennus,
suunta länneä.

Oiva Keskitalo 1970.

1. HEINOLA MLK Jyränkö Vähä-Hietalahti kivik. irtolöytö
(ei kartalla)
2. HEINOLA MLK Jyränkö Junttila 3³⁹⁹ kivik. asuinpaikka(?)
3. HEINOLA Jyränkö Sepänniemi kivik. irtolöytö
(ei kartalla)
4. HEINOLA MLK Jyränkö Kausanlampi rautak. irtolöytö
(ei kartalla)

peruskartta 3112 08

HEINOLA

HEINOLA 1

Vähä-Hietalahti

kl Jyränkö

Vähä-Hietalahti

Kivikautinen irtolöytö

KM 3538:1 reikäkivi, kiilleliusketta
löytynyt Kansankylästä Vähä-Hietalahden edestä,
tarttunut koukkuun, kerännyt maisteri K.R. Salo-
vius stipendiaattina 1897.

Tarkempia löytötietoja ei ole saatavissa. Kysees-
sä on ilmeinen hajalöytö, järven (Nyytäistenlahti)
kadotettu reikäkivi. (Inv. 1970).

HEINOLA
HEINOLA 2
Junttila

peruskartta 3112 08

koordinaatit: x = 6787 88

y = 441 68-70

z = 85

kl Jyränkö

tl Junttila 3³⁹⁹

om. Tauno Helenius, mv.

os. Myllyoja

Kivikautinen asuinpaikka(?)

KM 3943:1

tasataltta

löytänyt Niemelän Hanijoen (=Hanjoki)

torppari Kalle Junttila kesällä 1900

jokipellostaan ojaa kaivaessaan. (Atte

Salmen lähetys 28.3.1901)

KM 18281

kvartsi-iskoksia ja saviastianpala(?),
inventointilöytöjä 1970.

HEINOLA JYRÄNKÖ JUNTILA

F 35783

Junttilan pihaa, kuvattu luoteesta.
Etualalla perunamaassa KM 18281 löytö-
paikka, takana oikealla todennäköisesti
tasantalon KM 3943:1 löytöpaikka.

HEINOLA
HEINOLA 2
Junttila

Inventointi 1970

Kvartsit ja mahdollinen saviastianpala (KM 18281) on kerätty perunamaasta Junttilan asuinrakennuksesta 30-50 m luoteeseen. Paikalta on kertoman mukaan löydetty kvartseja (ruusukvartsia?), joista on hiottu koruja. Paikka on etelään viettävää hiekkamaata, kivikautiseksi asuinpaikaksi sopivaa. Se sijaitsee 100 m Kausanlammen rannasta itään, mutta vanha rantatörmä on välittömästi pelon reunassa löytöalueen eteläpuolella.

Kalle Junttilan tasatalttalöydöstä ei tiedetty, mutta se on ilmeisesti alempaa, Junttilan asuinrakennuksesta n. 30 m etelään sijaitsevasta pikkupellosta, koordinaatit: X = 6787 80-82 y = 441 71-75. Paikka lienee ollut Kausanlammen lahtena.

peruskartta 3112 08

HEINOLA
HEINOLA 3
Sepänniemi

kl Jyränkö
Sepänniemi
om. Heinolan kaupunki

Kivikautinen irtolöytö

KM 10499 kaksoiskirves
löytänyt työmies Kalle Suvanto ojaa kaivaessaan
keväällä 1936 n. 40 cm:n syvyydestä Jyrängön ky-
län entiseltä paikalta Sepänniemeen johtavan tien
varresta.

Löydöstä ei ollut saatavissa tarkempia tietoja ei-
kä löytöpaikkaa voitu siten lähemmin määrätä. Ky-
seessä on lähellä kaupungin keskustaa oleva, mutta
Kymenvirran vastakkaisella puolella, Jyrängönkos-
kesta länteen sijaitseva alue, ilmeisesti Jyrängön
suunnalta tuleva tie, joka menee Sepänniemen pel-
tojen halki Voudinlahteen. Täällä ei ollut todetta-
vissa merkkejä asuinpaikasta. (Inv. 1970).

peruskartta 3112 08

HEINOLA
HEINOLA 4
Kausanlampi

kl Jyränkö
Kausanlampi

Rautakautinen irtolöytö

KM 3538:6 keihäänkärki
löydetty Kausankylästä Kausanlammen rannalta.

Tarkempia tietoja löydöstä ei ole enää saatavissa. Se saattaa olla Junttilan mailta, mutta mitään todisteita tästä ei ole. Myöskään löydön luonteesta ei ole mitään viitteitä. (Inv. 1970).

1. HEINOLA MLK Marjoniemi Suurmäki 2⁶⁴ kivik. irtolöytö (ei kartalla)
2. HEINOLA MLK Marjoniemi Päiväranta kivik. irtolöytö

peruskartta 3112 09
koordinaatit (koulu): x = 6798 02
y = 440 71
z = 85-90

HEINOLA
RUOTSALAINEN 1
Suurmäki

kl Marjoniemi
tl Suurmäki 2⁶⁴
om. Kalevi Rekola, joht.
os. Marjakylä

Kivikautinen irtolöytö

KM 10141:2   kivikirveen teräpuoli
löytänyt mv. Aaro Suurmäki kesällä 1935 Suur-
mäen talon pellosta nykyisen kansakoulun luota,
n. 400 m Ruotsalaisen rannasta.

Kun löytäjä on kuollut eikä paikkakunnalla ole
sukulaisiakaan tai muita vanhoja asukkaita, ei
löydöstä ole enää saatavissa tietoja. Viitteitä
asuinpaikasta ei koulun lähetyvillä olevilta
pelloilta löytynyt, vaikka se paikoin hiekka-
peräisen maaston puolesta mahdotonta olisikaan.
Näin ollen ko. kirvestä on pidettävä hajalöytö-
nä. (Inv. 1970).

peruskartta 3112 09
koordinaatit: x = 6799 19 y = 444 70
z = 88

HEINOLA
RUOTSALAINEN 2
Päiväranta

kl Marjoniemi
tl Päiväranta
om. Pauli Saari
os. Marjoniemi, Heinola

Kivikautinen irtolöytö

KM 13256 kourutaltilta
löytänyt rouva Martta Saari helluntaina 1953
Päivärannan huvilan tontilta asuinrakennuksen
portaiden edestä kantoa raivattaessa n. 75 cm
syväältä. Kotajärven pohjoisrannasta on löytöpai-
kalle matkaa n. 50 m.

Löytäjä oli kuollut, mutta hänen miehensä Pauli
Saari tiesi löytöpaikan. Maasto on erittäin kivi-
kautiseksi asuinpaikaksi sopivaa, loivasti ete-
lään, kohti Kotajärven rantaa viettävää hiekka-
maata. Asutuksen jälkiä siitä ei kuitenkaan löy-
tynyt. Paikalle on saattanut myöhemmin muodostua
rantahiekkakerros. (Inv. 1970).

HEINOLA MARJONIEMI PÄIVÄRANTA

F 35780

Päivärannan leikki- ja kotajärven pohjoisrannalla kourutallan KM 13256 löytöpaikasta n. 50 m etelään, kuvattu syyskuussa.

F 35781

Kourutallan KM 13256 löytöpaikalla huvilan oikeanpuoleisessa metsän (portas) puolella, kuvattu huhtikuussa.

Oiva Heskitalo 1970.

1. HEINOLA MLK Taipale Vanha-Taipale 1¹⁵³ uhrimänty

HEINOLA TAIPALE KARHUMÄNTY

F 38277

Uhrinpuuroa pidetty Karhumänty
(rauhoitettu) poljoista nähtynä.

F 38278

Väittä Karhumäntylle Taipaleen tien
välissä.

1. HEINOLA MLK Lusi Pajala 10⁴⁶ Viikinäisten reenjalas
2. HEINOLA MLK Kirkonkylä kivik. irtolöytö (ei kartalla)
3. HEINOLA MLK Kirkonkylä Sulkavankoski 2⁸ kivik. asuinpaikka(?)
4. HEINOLA MLK Kirkonkylä rautak. irtolöytö (ei kartalla)
5. HEINOLA MLK Imjärvi Kukkaromäki 1³⁰ uhrikivi

HEINOLA LUSI VIIKINÄINEN

F 35773

Rönjalahsen KM 9882 löytöniikka
Alä-Rievon Harakkelahden, oikealla
oleva mutahauta, kuvattu lännettä.

F 35774

Rönjalahsen löytöniikka on itäisellä
alalla mutahaudassa, kuvattu
kuchosta.

peruskartta 3112 12

HEINOLA

HEINOLA MLK 2

Kirkonkylä

kl Kirkonkylä

Kivikautinen irtolöytö

Heinolan seminaarin kok.

pienoistaltoa

löytänyt eräs Heinolan keskikoulun oppilas pellosta. (J.K.V. Tuomisen kirje 16.11.1916)

Löydöstä ei ole saatavissa mitään muita tietoja. (Inv. 1970).

HEINOLA

HEINOLA MLK 3

Sulkavankoski

peruskartta 3112 12

koordinaatit: x = 6794 34   y = 451 58

z = 85-90

kl Kirkonkylä

tl Seurakunnan kesäsiirtola 2⁸

om. Heinolan seurakunta

Kivikautinen asuinpaikka(?)

KM 18447

kvartsi-iskoksia,
inventointilöytöjä 1970.

HEINOLA

HEINOLA MLK 3

Sulkavankoski

Inventointi 1970

Kvartsi-iskokset (KM 18447) on kerätty Heinolan seurakunnan kesäsiirtolan pihamaalta, päärakennuksesta 10-20 m pohjoiseen ja koilliseen. Paikka Ala-Räävelin ja Sulkavanlahden välisellä kannaksella, n. 50 m Sulkavankosken rannasta länteen, puita kasvava tasanne kivisen mäen etelärinteellä. Maasto on nimenomaan vesistösuhteittensa vuoksi kivikautiseksi asuinpaikaksi sopivaa.

peruskartta 3112 12

HEINOLA
HEINOLA MLK 4
Kirkonkylä

kl Kirkonkylä

Rautakautinen irtolöytö

KM 9802:3 keihäänkärki, putki puuttuu
löydetty maasta Heinolan kirkonkylästä,
lahjoittanut Iida Laakso Itä-Hämeen museolle.

Löydöstä ei ole saatavissa yksityiskohtaisempia
tietoja. (Inv. 1970).

peruskartta 3112 12

koordinaatit: x = 6799 60   y = 458 39
z = 106-107

HEINOLA

HEINOLA MLK 5

Kukkaromäki

kl Imjärvi

tl Kukkaromäki 1³⁰

om. Yrjö Vikman, mv.

os. Imjärvi, Heinola

Uhrikivi

Uhrikivi sijaitsee Kukkaromäen tontilla, asuinrakennuksen kaakkoisnurkasta 5 m etelään, Haapaselän järven rannasta n. 300 m länteen. Paikka on korkean mäen kaakkoisrinnettä, vähäinen tasanne siinä, n. 23 m järven pintaa ylempänä. - Kiven maanpinnalla näkyvän osan pituus pohjois-eteläsuunnassa on 160 cm, leveys 100 cm ja korkeus 20-30 cm. Kivessä on 7 selvää ja 3 epämääräistä uhrikuppia. Ne ovat pyöreäpohjaisia, hakkaamalla tehtyjä. Kuppien halkaisija on 5-7 cm. Lisäksi muita pohjoisempana on kuoppa, johon on poraamalla tehty reikä. Kyseessä on varma uhrikivi. (Inv. 1970).

HEINOLA IMJÄRVI KUKKAROMÄKI

F 35770

F 35771

Kukkaromäen urtikki, kuvattu
pohjoisesta.

Kukkaromäen talo, kuvattu pohjoisesta.
Urtikki 5 m vasemman puolella talon.

F 35772

Valkoisten pesäke vuolta 1918 Kobbokallionla, kuvattu lännestä, näytteen
siirränniöltä.

Oiva Keskitalo 1970

HEINOLA IMJÄRVI KUKKAROMÄKI

F 35767

Kukkaromäen ukritiir, kuvattu pohjoisluoteesta. Kuvassa Yrjö Tikkuwan jalkeksimiesona.

F 35768

Sama ukritiir, kuvattu pohjoiskoillisesta!

F 35969

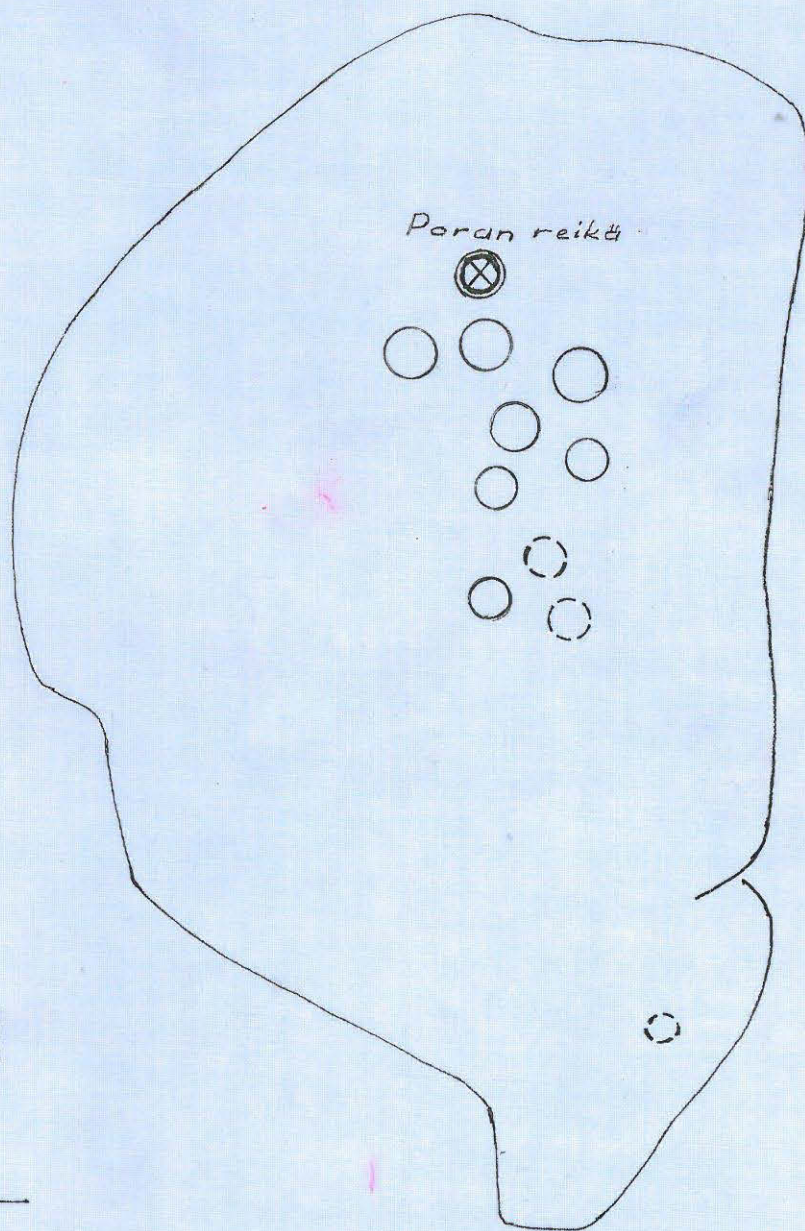

Kukkaromäen ukritiir, kuvattu etelästä. Etualalla poronreikä.

HEINOLA
IMJÄRVI
KUKKAROMÄKI

○ Varma kuoppa
○ Epävarma -"-

1:10

Oiva Heskitalo 1970

Peruskartta 3114 03 KESIÖ

HEINOLA

1. HEINOLA MLK Imjärvi

Koivisto 11

kivik. irtolöytö (ei
kartalla)

HEINOLA
KESIÖ 1
Koivisto?

peruskartta 3114 03
koordinaatit(talon): x = 6795 25
y = 463 95
z = 117

kl Imjärvi
tl Koivisto 11(?)

Kivikautinen irtolöytö

Hämeen Museo 61:85 a nuolenkärki
löytänyt Helena Salonen (Koiviston?)
potaattipellosta. (Yliopp. K.W.
Forstadiuksen kautta 1905).

Löydöstä ei ollut saatavissa tarkempia
tietoja. Epävarmaksi jää, onko se yli-
malkaan ko. Koiviston pellosta.
(Inv. 1970).

1. HEINOLA MLK Tuusjärvi Ylä-Tuusjärvi 2⁴¹ kivik. irtolöytö ✓
2. HEINOLA MLK Lusi Ketlahti 1¹⁹ reenjalas ✓

HEINOLA

KOSKENMYLLY 1

Ylä-Tuusjärvi

peruskartta 3121 10

koordinaatit: x = 6801 81   y = 454 61

z = 90

kl Tuusjärvi

tl Ylä-Tuusjärvi 2⁴¹

om. Reino Tuusjärvi, joht.

os. Ylä-Tuusjärvi, Tuusjärvi

Kivikautinen irtolöytö

KM 10638

nuolenkärki, piitä

löytänyt Olga Heino keväällä 1936 O. Heimon torpan maalta, n. 30 m torpasta etelään, n. 1 m syvyydestä.

Paikkakunnalla ei ole enää ketään, joka tietäisi löydöstä. Heimon mökki on palanut kauan sitten ja tienoo autioitunut, mutta mökin kiukaan jäännökset ovat jäljellä. Maapohja kuuluu Ylä-Tuusjärven talon tiluksiin. Löytöpaikka on laajalla hiekkaharjulla, jossa on suuret valtion sorakuopat. Löytökohta, joka sijaitsee lähellä pellon ja nurmen rajaa, on etelään viettävää rinnettä, maaperä soransekaista hiekkaa. Kivikautisen asutuksen merkkejä ei löytynyt, vaikka maasto olisi-kin sille otollista. (Inv. 1970).

HEINOLA TUUSJÄRVI YLÄ-TUUSJÄRVI

F 35978

Heinon mäkin jäännökset maantien
(vanhan) oikealla puolella, pihnuolenkärjen
KM 10638 l.p. v. 30 m etään, kuvattu lounaasta.

F 35979

Heinon mäkin jäännökset vasemman puolella
raivauksen, pihnuolenkärjen löytöpaikalla
kuvattu lounaasta, kuvattu lounaasta.

HEINOLA LUSI KETLAHTI

F 35775

Roenjalaksen KM 12146 ja 12923:1-2 löytö-
paikka matkauran tekemisen pausipaikalla,
kuvattu pohjoisluoteesta Koukkijoen suusta

F 35776

Roenjalaksen löytöpaikka kuvan kes-
kellä tiheimmän pensaikon sisällä,
kuvattu kaakosta. Oikealla Koukkijoki.

F 35777

Lähiessä Roenjalaksen löytöpaikasta
pensaikon sisällä, otettu lounaasta.

HEINOLA
KOSKENMYLLY 2
Ketlahti

Inventointi 1970

Ketlahden reenjalaksen (KM 12146 ja 12923:1-2) löytöpaikka on pysynyt sellaisena kuin se löydön tapahduttua jäi. Löytökohta on pieni mutakuoppa, jonka nyt peittää tiheä pensaikko. Lähiympäristö on avointa suoniittyä, joka on säilynyt koskemattomana. Löytöpaikan etäisyys tämän aukion itäreunasta, metsänrajasta, missä kulkee pieni polku, on n. 20 m. Koukkujoesta se on n. 70 m etelään. Löytöpaikan ja Koukkujoen välimaasto on miltei yhtenäistä mutakuoppaa.

1. HEINOLA MLK Paaso Rinteelä 1¹³⁴
2. HEINOLA MLK Paaso Rinteelä 1¹³⁴

kivik. asuinpaikka(?) ✓
rautak. irtolöytöjä (ei
kartalla)

peruskartta 3123 01

koordinaatit: x = 6805 20-23 y = 460 94
z = 85-90

HEINOLA

PAASO 1

Saviniemi

kl Paaso

tl Rinteelä 1¹³⁴

om. Sakari Paukku, mv.

os. Paaso

Kivikautinen asuinpaikka(?)

KM 18448

kvartsi-iskoksia

inventointilöytöjä 1970.

HEINOLA
PAASO 1
Saviniemi

Inventointi 1970

Paason kartanoon kuulunut Saviniemi, joka pistää pohjoisesta Keskiseen (Rist-Rääveliin), on ollut jo 1800-luvun lopulla kokonaan peltona. Sitä pitkin kulkee kaksi pohjois-eteläsuuntaista hiekkaharjannetta. Läntisenmäen harjanteen länsipuolisko oli vasta kylvetty kevätiljalla, joten maa oli vielä paljaana ja hyvin tarkastettavissa. Poimin maanpinnalta muutamia kvartsi-iskoksia (KM 18448). Muuta kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa ei siinä näkynyt.

peruskartta 3123 01

HEINOLA
PAASO 2
Saviniemi

kl Paaso
tl Rinteelä 1¹³⁴
om. Sakari Paukku, mv.
os. Paaso

Rautakautisia löytöjä

- KM 3246 kolme katkelmaa kahdesta eri miekasta löytäneet myllärin poika Ivar Wikman keväällä 1895 ja työmies Konstantin Honkanen syksyllä 1895 Paason kartanon maalta, kilometri kartanosta Rist-Räävelin järveen pistävästä niemestä, joka oli useaan kertaan kaskettu ja raivattu kokonaan pelloksi. Yksi katkelmista on löytynyt läheltä maakiveä, joka oli 12 askelta rannasta ja n. metri vedenpinnan yläpuolella. A.O. Heikel tarkasti löytöpaikan 28.9.1896. (kirje M:T:lle 27.11.1896).
- KM 3331:1 kaksiteräisen miekan kahvapääkatkelma
2 kilven käsirauta
samaa löytöä, tullut kuvernöörin kautta 30.10.1896.
- KM 3368 putkikeihäänkärki, kärkiosa katkennut
löydetty samasta Paason pellostasta kuin edellisestkin,
tullut mylläri Karl Wikmanin toimesta 21.1.1897.

Inventointi 1970

Rautakautisista aselöydöistä (KM 3246, 3331:1-2 ja 3368), jotka v. 1895 tehtiin Paason maalta, ei paikkakunnalla tiedetty mitään. Paason kartano on käytetty asutustarkoituksiin, joten paikallinen väestö on enimmäkseen uutta, muualta tullutta. Myllärit Karl ja Ivar Vikman, isä ja poika, kyllä muistettiin. Jälkimmäinen oli ollut naimaton herrasmies. - Löytöpaikka on ilmeisesti Paason kartanon paikasta (nyk. Leppälä) n. kilometri kaakkoon sijaitseva Saviniemi. Se kuuluu Rinteelän taloon, jonka omistaa siirtolaisviljelijä Sakari Paukku. Niemessä kulkee kaksi etelä-pohjoissuuntaista hiekkaharjannetta, joista itäinen on pitempi ja ulottuu kärkenä kauemmaksi etelään. Tämän harjanteen eteläpäässä, n. 60-70 m niemen eteläkärjestä on pellossa n. $\frac{1}{2}$ m paksu kivikerros, osittain ontto, ilman maatäytettä. Kuitenkin sen päällä kasvoi tuuhea heinä, kuten koko Saviniemen pellossa, lukuunottamatta läntistä laitaa, joka oli alkavalla oraalla. Peltoon ei oltu jätetty yhtään viljelemätöntä kohtaa, vaan kaikki maanpäälliset kivet oli ajettu reunoille. - Oli mahdotonta saada selville, mistä kohdasta Saviniemeä, joka nimestään huolimatta on enimmäkseen hiekkamaata, rautakautiset löydöt ovat.